

LA MÈN'CHE

HET LEUKSTE (ÉN UITDAGENDSTE)
SLAGENSPEL

Een spel van Matthieu COLLARD en Mélanie DE GROOTE
Illustraties : François D'ALCAMO

La mèn'che is een uniek en gevarieerd kaartspel waarbij de kansen snel kunnen keren. Tot op heden het beste slagenspel, punt uit! En toch... Toch wordt het in bars en salons amper nog gespeeld, terwijl het bijna twee eeuwen lang zeer populair was in de streek tussen Namen en Bastenaken.

Deze vorm van het spel zou ontstaan zijn in de 19e eeuw, vermoedelijk in het Groothertogdom Luxemburg. Later werd het populair in de streek tussen Aarlen en Namen, zeker rond Bastenaken en Neufchâteau.

La mèn'che werd tot in de jaren '50 gespeeld, maar werd toen geleidelijk van de troon gestoten door andere kaartspellen zoals troeven of manillen. Daarom, als eerbetoon aan dit stukje populair Waals erfgoed, aan de gebruiken van die tijd, de aangename avonden voor het haardvuur en de sfeer van de oplaiende emoties, besloot Mad Cat Studio dit spel nieuw leven in te blazen en het in een modern kleedje te steken, mét behoud van het originele spel: **In de Ardense bossen bepalen de uilen de wet. Wees voorzichtig bij het spelen van je kaarten en zorg ervoor dat je je vloeken als eerste kwijt bent!**

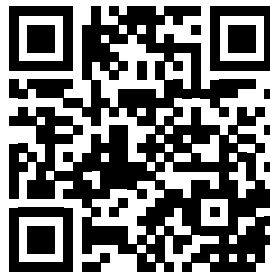

HELP LA MÈN'CHE IN STAND TE HOUDEN ▼

Contact

pastousalafais@madcatstudio.be
0474 / 36 14 04

PICONRUE
Musée
de la Grande
Ardenne

Mad Cat Studio 2022
Designed in Belgium

All right reserved
5000 Namur
ed. resp.

www.madcatstudio.be

LA MÈN'CHE VAN DE COLLARDS UIT BASTENAKEN ▼

De spelregels van La mèn'che voor eens en voor altijd vastleggen is een delicate oefening, vooral omdat elke familie haar eigen regels lijkt te hebben. Vroeger was het de gewoonte dat men speelde volgens de regels van de gastheer of -vrouw. Je bent dus steeds welkom! Ons referentiespel is gebaseerd op dat van de laatste getuigen, de Collards van Bastenaken. Zij lieten ons een spel na dat ze steeds zijn blijven spelen.

Hun traditionele spel wordt gespeeld met z'n vieren en in teams van twee, met 32 kaarten (van de aas tot en met de 7, waarbij de schoppen 7 vervangen wordt door de joker). De hoofdkaarten, triyonfes genaamd, zijn de klaveren koningin (de Mite), en vervolgens de harten koningin (de Coûne) en de ruiten koningin (de Canète), de joker (de Mac Mahon) en de klaveren 7 (de Zè). Aan het begin van het spel wordt een wapenrek getekend, die in gezinsverband het inzetten van geld vervangt. Dit rek bestaat uit een horizontale lijn met zeven verticale 'balken' erdoor. Deze balken staan voor de zeven rondes. Het doel is om alle balken weg te spelen.

DE MODERNE MÈN'CHE ▼

Voor de moderne versie van la mèn'che ontwikkelde Mad Cat Studio een nieuw spel waarbij de gewoontes van het traditionele spel in een nieuw jasje werden gestoken en waarbij de rijke Ardense fauna en flora wordt belicht:

- ▶ Drie triyonfes worden uitgebeeld door nachtroofvogels: de groothertog (de Mite), de kerkuil (de Coûne) en de bosuil (de Canète).
- ▶ De twee andere triyonfes verwijzen naar het hert (de Mac-Mahon) en naar de salamander (de Zè).
- ▶ De basiskaarten tonen, naargelang hun belang, andere dieren (het everzwijn, de vos, de das) of plantaardige elementen (eikels, hoorn-van-overvloed, kastanjes, esdoornzaden).
- ▶ Ook de buizerd is een basiskaart. Deze draagt een Amerikaanse pilootenjas met het insigne van de 101e Airborne, die Bastenaken tijdens de Slag om de Ardennen (1944) verdedigde. Zijn ketting verwijst naar de bekende 'Nuts!', de uitroep van generaal Mac-Auliffe als antwoord op een Duits verzoek tot overgave.
- ▶ De jetons zijn de vloeken. Ze tonen het profiel van Davy, een mijnwerker met helm en lamp. Dit profiel werd getekend door Marcel Rau en prijkte op de 50-centmuntjes die van 1952 tot 2001 in België gebruikt werden, niet toevallig de periode waarin la mèn'che langzaam in verval raakte.

